

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

VI. An ens sit analogum propter dependentiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

non potest separari ex vi cognitionis, qua cognoscuntur differentia, & est cum illis coniunctum, concedo consequentiam, ex vi alius cognitionis, nego consequentiam. Antecedens aliud, quod in confirmationem adducitur, videlicet eo ipso, quod ens separatur à differentis, differentia separatur ab ente, absolute negandum est, quia ex eo, quod ens separatur à differentis tantum infertur dari cognitionem terminatam ad ens, & non ad differentias, ex vi cuius differentia, neque separantur, neque coniunguntur cum ente sed tantum non coniunguntur, quia separari, aut coniungi differentias dicit differentias cognosci. Ad ultimam probationem respondeo separationem physicam dicere distantiam physicam extremorum, & necessarium esse mutuum, separationem verò intentionalem tantum dicere hoc extremum cognosci illo non cognito, à quo separatio fieri dicitur.

IO Obiic. secundò: Non potest dari ratio communis sapientia creatæ, & increatæ: ergo neque ratio communis entis, enti creato, & increato. Probatur antecedens: sapientia ut sic distinguitur à iustitia ut sic, distinctione tantum reali, aut distinctione tantum rationis, aut utraq; distinctione, nullum enim est aliud distinctionis genus, cum omnis distinctio sit realis, vel rationis. Si distinctione tantum rationis in illis conceptibus sapientia ut sic, & iustitia ut sic, non includuntur sapientia & iustitia creatæ, quæ realiter distinguuntur, si distinctione tantum reali, vel distinctione reali, & rationis non possunt includi sapientia increata, & iustitia creatæ, quæ non distinguuntur realiter: ergo non possunt dari conceptus communes iustitiæ creatæ, & increatæ, & sapientiæ creatæ, & increatæ. Ratione hanc rectè redarguit Hurt. in cognitionibus creatis hominis, & leonis, quæ vniocè suis inferioribus conueniunt, de quibus idem argumentum hac ratione fieri potest. Cognitionis hominis, ut sic, ut distinguitur à cognitione leonis, ut sic, tantum distinctione rationis, vel tantum distinctione reali, vel distinctione reali, & rationis. Si distinguitur tantum per rationem: ergo in illo conceptu non includebantur cognitiones, quas habet homo de ipso homine, & de Angelo, quæ realiter distinguuntur, si distinguuntur tantum distinctione reali, vel distinctione reali, & distinctione rationis: ergo in illis conceptibus non includebantur cognitiones Angelicæ de homine, & leone, quæ realiter non distinguuntur, Angelus enim eadè cognitione cognoscit hominē, & leonē: ergo non potest dari vnus conceptus, in quo conueniant cognitiones humanæ, & Angelicæ de leone, & alius in quo conueniant cognitiones humanæ, & Angelicæ de equo. Respondendū est cū Hurt. has rationes ut sic abstractas distingui distinctione rationis, insuper inadæquatè distingui distinctione reali, & inadæquatè distinctione tantum rationis, hoc est ratione quorundam singularium distingui distinctione reali, & rationis, & ratione aliorum tantum distinctione rationis, conceptus enim ex vi cuius fit vniuersale terminatur ad plura indiuidua, quorum aliqua realiter distingui, & alia per rationē tantum distingui ex nullo capite repugnat potius in pluribus speciebus ita contingere necesse est.

II Obiic. tertio: Ens immediatè diuiditur in ens creatum, & in ens increatum: ergo antequam ens contrahatur ad sapientiam, intelligitur contractum ad ens creatum, vel increatum: ergo quando intelligitur sapientia, necessariò intelligitur sapientia creatæ, vel sapientia increatæ: ergo non potest intelligi sapientia indifferens, ut contrahatur per sapientiam creatā, vel increatam: ergo non potest dari conceptus communis sapientiæ abstractans à sapientia creatæ, & increatæ: cum ratio entis necessariò descendat ad sapientiam iam contractam per differentiam entis creati, vel increati. Resp. non necessario diuidi immediatè ens in ens creatum, & increatum, sed posse immediatè diuidi in intellectiū, & non intellectiū, & postea intellectiū in habituale, & actuale: & rursus intellectiū actuale in apprehensionem, seu non sapientiam, & sapientiam: rursus sapientia in sapientiam creatam, & increatam.

PUNCTUM VI.

An ens sit analogum propter dependentiam.

I Sunt non pauci, qui admittunt rationem entis in statu abstractionis esse vnā, & negant rationem vniocā esse Deo, & creaturis, substantiæ, & accidenti propter dependentiam, quam habet creatura à Deo, & substantia ab accidenti, quorum sententiam sic explicat Hurt. disp. 3. Me-

taph sect. 4. subf. 4. Ratio entis prius contrahitur ad Deum, quam ad creaturas, ad substantiam, quam ad accidentem: ergo prius participatur à Deo quam à creatura, à substantia, quam ab accidenti: ergo hæc inferiora inæqualiter respiciuntur rationem superiorem: ergo ratio superior inæqualiter respicit illa: ergo est inæqualis, & non omnino eadem: ergo non vniocā, sed analogā. Rationem entis prius trahi ad Deum, quam ad creaturas, ad substantiam, quam ad accidentem probatur ex dependentia, quam ad accidentem, & accedens à substantia.

Hunc philosophandi modū rectè impugnat Hurt. quia etsi hæc entia secundum proprias species, ratione differentiarū, per quas contrahitur ens, habeant hanc dependentiam entis creati ab increato, & independentiam entis increati à creato, & similē dependentiam accidentis à substantia, & substantiæ ab accidenti, ratio illa communis abstracta negat dependentiam, neque independentiam, sed abstrahit ab utraque, & indifferens est ut contrahatur ad speciem entis dependentis, vel ad speciem entis independentis: ergo in illo statu præcisionis non habent ratione dependentiam, vel independentiam rationem aliquam diuersitatis, neque aliquid, quod opponatur cum omnimoda identitate requirita ad rationem vniocationis.

Dices rationem illam in statu abstractionis non esse omnino eandem, quia petit prius contrahi per rationem independentiam, & posterior per rationem dependentiam, ex quo infertur inæqualiter respicere inferiora, quod sufficit ad analogiam. Contra: hoc quod est inæqualiter respicere terminos, seu inferiora non arguit diuersitatem aliquā in ratione illa superiori, quæ inferiora respiciuntur, quia eademmet indiuisibilis formalitas potest respicere duos terminos, hunc primariū, & illū secundariū, seu duo inferiora, hoc itaque magis præcipuū inferius, quod prius tangitur hoc respectu, & illud tanquā minus præcipuū, quod posterior eodē indiuisibili respectu attingitur, sicut eadē cognitio indiuisibilis indiuisibiliter respicit hoc obiectum tanquam primarium, & directum, & illud tanquam secundarium, & indirectū, seu obliquū: ergo etiam si concedatur rationem entis communē petere prius contrahi ad ens increatū, & postea ad ens creatum, ex hoc non inferetur, non esse omnino eadem in statu abstractionis: ergo propter hunc modū contrahendi ratio illa entis analogā non erit. Confirmatur: ratio illa entis, quæ petit contrahi prius ad ens increatum, & posterior ad ens creatum, secundum illam rationē ex vi cuius petit hoc ordine contrahi, non inuoluit formaliter rationem entis increati, aliās necesse petere neque posset, adhuc posterior, contrahi ad ens creatum neque rationem entis creati, aliās nullo modo posset contrahi ad ens increatum: ergo in illo statu non habet aliquid ratione cuius non sit omnino eadem. Dices non esse omnino eandem propter distinctam capacitatem, seu existentiam, quam habet, ut contrahatur diuerso modo, prius ad ens independentem, & posterior ad ens dependentem. Contra: capacitas, seu existentia ut ratio illa diuerso modo contrahatur dicit capacitatem ad contractiones diuersas, quarum nulla est actus adæquatus capacitatis, seu existentia, quam habet ens ut contrahatur, quia ad utraque est indifferens: ergo non dicit aliquam distinctionem, neque aliquid, quod opponatur cum omnimoda identitate in capacitatem, seu in existentiam, quam habet illa entitas ut contrahatur, sed tantum dicit diuersitatem contractionum: ergo non dicit aliquam diuersitatem, seu aliquid quod opponatur cum omnimoda identitate formaliter inclusum in illa capacitatem, seu existentiam, quam habet ratio illa entis ut contrahatur: ergo non dicit aliquid, quod impediat vniocationem.

Confirmatur: capacitas, seu existentia, quam habet ratio illa abstracta ut contrahatur, formaliter non distinguitur à ratione entis abstracta secundum se sumpta. Sed ratio illa entis est vna: ergo capacitas, seu existentia ut contrahatur necessariò erit vna, neque aliquid habebit, per quod possit capacitas, seu existentia contractionis distingui in illo statu præcisionis, sicuti non habet, per quod distinguatur ens secundū se sumptū in illo contractionis statu. Capacitatem hanc non distingui à ratione entis facile probatur, quia ex eo præcisè quod concipiatur ratio entis abstracta à Deo, & à creatura, à substantia, & accidenti indifferens est, ut contrahatur ad Deū, vel ad creaturam, ad substantiam, vel ad accidentem, neque aliud habet caput, ex quo illi adueniat capacitas, aut existentia contractionis.

Rursus

5 Rursus prædicatum vitalitatis vniocè prædicatur de potentia, & actu vitali, nihilominus actus dependet à potentia, & non à quacumque dependentia, sed dependentia essentiali, ita vt de potentia absoluta non possit non dependere: ergo dependentia non tollit vniucationem, neque propter hanc ratio vna communis multis constituitur analogia. Item intellectio, & volitio vniocè conueniunt in ratione actus vitalis, & in ratione qualitatis, & nihilominus volitio dependet ab intellectu: ergo dependentia non impedit vniucationem. Insuper substantia vniocè dicitur de viuente, & de lapide, & nihilominus prius contrahitur ad rationem communem viuents substantiæ, quàm ad speciem infimam lapidis: ergo prius posteriusve contrahi non impedit vniucationem.

6 Dices, rationem entis abstractam non esse dependentem, aut independentem in illo statu, sed petere, vt quæ fuerit contracta ad esse Dei sit independentis, & quæ fuerit contracta ad esse creaturæ sit dependens. Id admittam, sed ex eo nihil contra vniucationem entis inferitur, nam eadem ratio abstracta, quæ petit esse independentem casu, quo contrahatur ad esse Dei, petit esse dependentem casu, quo contrahatur ad esse creaturæ, & eadem omnino est in ordine ad intellectum ratio illa abstracta, de qua verum est dicere, si ratio ista contrahatur ad esse Dei erit independentis, & si contrahatur ad esse creaturæ erit dependens.

7 Respondetis iterum, rationem entis contractam ad esse Dei perfectiorem esse ratione entis contractam ad esse creaturæ, & contractam ad esse substantiæ perfectiorem esse eadem contractam ad esse accidentis, & ita vniucam esse non posse Deo, & creaturæ, substantiæ, & accidenti. Contra: ens vt contractum ad hanc speciem perfectius esse eodem, vt contracto ad aliam speciem, non prouenit ex ente sumpto secundum conceptum illum, quem dicit in statu præcisionis, sed ex differentia, per quam contrahitur, quod tantum importat inæqualitatem differentiarum, & ratione harum inæqualitatem specierum: ergo non impedit vniucationem, ad quam tantum requiritur, rationem vt abstractam esse omnino eandem, non vt contractam, quia ratio vt contracta dicit differentiam, per quam contrahitur, quæ inæqualis est alijs differentiæ, per quam eadem ratio posset contrahi. Paret doctrina tradita in quacumque ratione vniocæ, in animaliv. g. quod vniocè dicitur de homine, & equo, quia in statu abstractionis est omnino idem, etiam si animal vt contractum ad hominem per rationale perfectius sit animali contracto ad equum per hinnibile, quia homo perfectior est equo, & rationale perfectius est hinnibili.

8 Admissi ens prius contrahi per nostrum intellectum ad Deum, quàm ad creaturam, & ad substantiam, quàm ad accidentis, quia ex hoc nihil contra ens vniucationem deduci poterat, verumtamen id omnino falsum esse existimo, quia ens aequè immediatè contrahitur, tanquam per differentias oppositas per differentiam constitutiuam entis increati, & per differentiam constitutiuam entis creati, quin ex his contractionibus sit vna prior aliâ, neque vna supponatur ad aliam, quod eadem ratione contingit in contractionibus, per quas ens trahitur ad speciem substantiæ, & ad speciem accidentis creati media differentia entis increati, quam excludit, neque contractio, seu actus intellectus, quo ego rationem illam entis abstractam contraho ad ens creatum dependet à contractione, seu actu intellectus, quo eandem rationem contraho ad ens increatum, sunt enim duo actus intellectus, quorum vnus non influit in alium, neque alium supponit, potius ratione obiectorum opponuntur, quia feruntur in opposita obiecta: ergo vna contractio non est prior aliâ. Confirmatur: postquam ego concipio rationem entis abstractam ab ente creato & increato, possum immediatè nullâ aliâ cognitione intercedente apprehendere ens creatum: ergo ratio entis non prius contrahitur ad ens increatum, quàm ad ens creatum.

9 Vltimò: hæc prioritas contractionum nullo nititur fundamento: ergo admittenda non est. Antecedens probo. Fundamentum huius prioritatis contractionis, vt fatentur auctores, qui illam propugnant, est prioritas, quam habet ens increatum respectu entis creati, & dependentia, quam habet creatura à creatore, & creaturam non posse esse, aut cognosci sine creatore à quo intelligitur essentialiter dependens: sed hoc non arguit prioritatem cognitionis tendentis in Deum respectu cognitionis tendentis in creaturam: ergo non arguit prius contrahi per nostrum intelle-

ctum rationem entis ad Deum, quàm ad creaturam. Minorem probo: creaturam non posse cognosci sine creatore tantum importat cognitionem terminatam ad creaturam tanquam ad obiectum indirectum, & connotatum, quod non dicit priorem esse cognitionem creatoris cognitione creaturæ, sed simplicem quandam cognitionem ad vtrumque obiectum terminatam. Secundò: Deum esse priorem creaturæ, & hanc esse posteriorem, tantum potest importare Deum cognoscendum esse, vt principium à quo procedit creatura, & priorem illâ prioritate naturæ, seu causalitatis, & creaturam posteriorem in eodem genere, quod optimè fieri potest per cognitionem simplicem terminatam primariò ad creaturam, & secundariò ad Deum, ex vi cuius creatura cognoscatur dependens à Deo, & posterior Deo. Aliud enim est me cognoscere hoc esse prius illo, aliud habere cognitionem huius priorem cognitione illius, per eandem enim simplicem cognitionem sine aliquo ordine inter cognitionem, & cognitionem, cognosco ordinem prioris, & posterioris inter obiecta, & hoc esse prius, illudque posterius: ex hac doctrina facillè responderetur ad argumentum oppositæ sententiæ, quod ita procedit; Deus prior est creatura: ergo prius cognosco Deum, quàm creaturam: ergo prius contraho rationem entis ad Deum, quàm ad creaturam. Concedo antecedens, & distingo consequens. Prius cognosco Deum, quàm creaturam prioritate se tenente ex parte obiecti, hoc est, cognosco Deum esse priorem creaturæ, concedo consequentiam: prioritate tenente se ex parte cognitionis, nego consequentiam. Deinde nego secundam consequentiam, quia contractio non consistit in obiecto, sed in cognitione.

PUNCTUM VII.

An ens sit analogum propter transcendentiam.

SEntiunt non pauci recentiores cum Hurtado disput. 9. I Logica sect. 4. rationem entis communem Deo, & creaturis, substantiæ & accidenti, omnino eandem in statu abstractionis non esse vniucam, sed analogam propter transcendentiam, quam respectu omnium differentiarum habet ratio entis, quorum sententia apud ipsos sic explicatur. Supponunt rationem entis formaliter includi in quacumque differentia, ita vt de illa non tantum identicè, sed formaliter prædicetur ratio entis, quod non contingit in animali respectu rationalis, quia rationale formaliter non est animal, neque in conceptu rationalis formaliter ratio animalis reperitur. Concedunt deinde rationem entis præcisam à differentis esse omnino eandem, supponunt etiam differentias constitutiuas substantiæ, & accidentis formaliter esse diuersas, quod per se notum est. Ex his principiis inferunt Hurtados, & cum illo recentes alij, rationem entis non esse omnino diuersam, quia in statu abstractionis est eadem, neque omnino eandem, quia in statu contractionis est diuersa. Posteriorem hanc partem in qua est tota huius rationis difficultas, sic explicant. In substantia quæ est ens per se, differentia illa per se, ex vi cuius substantia differt ab accidenti formalissimè est ens, quod supponendum est, quia modò non disputamus an ens transcendat differentias, sed an transcendentia, quam dari supponimus, vel ex suppositione, quod detur vniucationem impediatur: ergo substantia differt ab accidenti per rationem quandam, quæ formalissimè est ens: ergo differt per rationem entis, vt imbibitam in illa differentia: ergo ratio entis vt imbibita in illa differentia substantiæ constitutiuæ est diuersa ab accidenti, seu à differentia accidentis, quæ similiter formalissimè est ens: ergo ratio entis, vt imbibita in differentia substantiæ est diuersa à ratione entis vt imbibita in accidenti: ergo ratio entis, vt sic, imbibita in differentiis est diuersa, & vt præcisè ab illis est eadem: ergo partim est eadem, partim diuersa: ergo neque omnino eadem, neque omnino diuersa.

2 Alter inquit Hurtad. contingit in animali respectu hominis, & equi, quia homo, & equus differunt per rationale, & hinnibile, quæ differentiæ non sunt formaliter animal, ac proinde homo & equus, quibus est eadem ratio animalis abstracta non differunt per aliquid, quod formaliter sit animal, seu in se includat rationem animalis ac proinde nullo modo differunt, neque sunt diuersi secundum rationem animalis in qua conuenerant. Ex quo fit rationem animalis